„Odkurzamy iławską małą architekturę!” Zwróć na nią uwagę, bo warto [ZDJĘCIA; WIDEO]

data aktualizacji: 2023.01.15

Często przechodzimy obok, już nawet ich nie zauważając. Tymczasem warto odkurzyć iławską małą architekturę, docenić jej walory - przekonuje podróżnik z Iławy Krzysztof Zakreta w kolejnym dodatkowym odcinku "InfoWyprawy". W tej wycieczce prezentujemy nie tylko istniejące w Iławie elementy małej architektury, ale też te, które istnieją już tylko we wspomnieniach mieszkańców. Czy znasz, pamiętasz je wszystkie?

InfoWyprawa, część 23. Iławskie atrakcje w jednej zakładce – mała architektura

~~galeriaspc~~6678~~

Iławskie atrakcje w jednej zakładce. Kolejna InfoWyprawa na Infoilawa, wszystkie w jednej zakładce. Masz w sobie pasję podróżowania, poznawania Iławy i jej okolic pieszo, rowerem, samochodem, kajakiem, czy samolotem; zastanawiasz się, gdzie właśnie ruszyć na wyprawę? Już nie musisz! Wszystkie atrakcje w jednej zakładce InfoWyprawa na Infoilawa!

https://www.infoilawa.pl/infowyprawa

Opracowania 21 szlaków turystycznych mojego autorstwa, które ukazały się na portalu infoilawa.pl

wiosną i latem tego roku, dotyczyły głównie atrakcji poza miastem Iława.

Iława i życie inspiruje, tak w październiku 2020 roku na jubileusz 715-lecia Iławy powstała prezentacja „Iława, warto zobaczyć". Przedstawiłem ją w cyklu InfoWyprawa część 22. Dziś przedstawiam „Iława, warto zobaczyć. Mała architektura".

Mała architektura to niewielkie obiekty wypełniające i zarazem upiększające iławską przestrzeń. Często nie doceniamy jej walorów, nie zwracamy na nią uwagi, a ona była, jest, i zapewne pozostanie w naszej pamięci. Mam nadzieję, że wspólnie odkurzymy iławską małą architekturę, również tę pozostałą w naszych wspomnieniach, a podczas iławskich spacerów bardziej zwrócimy uwagę na tę obecną. Tworzenie trzech części filmu, do których zgromadziłem ponad 1 000 zdjęć, trwało ponad trzy miesiące. Stan przedstawionych obiektów starałem się pokazać zarówno obecny, jak i z przeszłości.

Wychodząc poza szablon, iławską małą architekturę podzieliłem na różne tematy. W części 1 przedstawiłem: bramy, drogowskazy, drzwi, dzwony, fontanny, kamienie pamięci i informacyjne, klomby i skwery, w części 2: kładki i pomosty, łuki, metaloplastykę, murale, płaskorzeźby, pojazdy, pomniki przyrody, w części 3: pomniki i rzeźby, schody, tablice, trampolinę, tunele, witacze, witraże, zegary i strażacką ściankę treningową. W połowie marca 2021 roku prezentacja „Iława, warto zobaczyć. Mała architektura" ukazała się na portalu Youtube. Polecam zobaczyć ten materiał zarówno mieszkańcom, jak i gościom Iławy i inspirować się nim.

Niestety, części zdjęć w tej prezentacji brakuje. Kto wie, może wspólnie stworzymy czwartą część uzupełniającą w celu ocalenia iławskiej małej architektury w naszej i przyszłych pokoleń pamięci? Część brakujących fotografii, i zupełnie nowe, otrzymałem od Jolanty, Apolinarego i Wiesława, liczę również i na Państwa pomoc.

Masz propozycję? Proszę o zdjęcie iławskiej małej architektury i krótki jej opis.

Iława inspiruje, fascynuje i skrywa wiele ciekawych, wartych zobaczenia i polecenia perełek. Zatem wyposażmy się w plan miasta Iławy, papierowy lub na telefonie, i czy to jesień, zima, wiosna, czy lato ruszajmy w miejski plener odkrywać małą architekturę.

Iława, warto zobaczyć, mała architektura:

* - *obiekt nieistniejący*
** - *obiekt częściowo nieistniejący*
*** - *obiekt zastąpiony współczesnym*

W większości podane niżej adresy nie są adresem obiektu, lecz adresem w okolicy, której się znajduje.

- Balustrady balkonowe z początku XX wieku, ul. Kościuszki 23 i 27.
- Brama do "Budowlanki" z 1970 r.***, ul. Kopernika 8.
- Brama do gimnazjum miejskiego z 1906 r.***, obecnie do liceum, ul. Sienkiewicza 1.
- Brama do gospodarstwa przywięziennego z lat 1952 – 2017 r.*, ul. Wiejska 2b.
- Brama do hotelu Stary Tartak z 2011 r., ul. Mickiewicza 37.
- Brama do posesji, ul. Niepodległości 4.
- Brama do pruskiego 3 pułku piechoty*, ul. Grunwaldzka 11.
- Brama do pruskiego 35. pułku artylerii polowej z 1904 r.***, od 1952 r. brama murowana do zakładu karnego, ul. 1-go Maja 14.
- Brama do stacji obsługi pojazdów zakładu karnego z lat 1953 – 2020*, ul. Jasielska 1.
- Brama na cmentarz miejski z 2003 r., ul. Piaskowa 9.

- Brama na stadion miejski**, ul. Sienkiewicza 1.
- Drzewo dąb z 1871 r., ul. Kościelna 1.
- Drzewo Wierzba Młynarka, Wyspa Młyńska, ul. Kościuszki 24.
- Falochron z pomostami w śródlądowym Porcie Iława z 2015 i 2017 r., ul. Chodkiewicza 5.
- Fontanna Iława z 2020 r., Plac Iławskich Kolejarzy, ul. Dworcowa 3.
- Fontanna kolorowa z 2017 r. przy Galerii Jeziorak, ul. Królowej Jadwigi 6.
- Fontanna na Małym Jezioraku z 1994 r.
- Fontanna na Wyspie Młyńskiej z 2018 r., ul. Kościuszki 24.
- Fontanna Trzy Żagle z 1972 r., Stare Miasto, ul. Niepodległości 14.
- Fontanna z lat 1976 - 1985* przed Falowcem, ul. Kasprowicza 1.
- Fontanna Żaba z 1955 r., park miejski, ul. Niepodległości 1.
- Galeria Jazzowa z 2018 r., miejsce wystaw, ul. Niepodległości 13.
- Herb Iławy, metaloplastyka z 1973 r., ul. Kościuszki 4.
- Kamień 40-lecia Liceum Ogólnokształcącego z 1986 r., Sienkiewicza 1.
- Kamień 700-lecia Iławy z 2005 r., ul. Niepodległości 13.
- Kamień 700-lecia Iławy* z 2005 r., ul. Chodkiewicza 8.
- Kamień Aleja Pojednania, przeniesiony w 2017 r., ul. Aleja Pojednania 2a.
- Kamień Pamięci Katynia z 2010 r., ul. 1-go Maja 8.
- Kamień pamięci ofiar hitlerowskiego obozu pracy w Deutsch Eylau, odsłonięty w 1983 r., ul. Wojska Polskiego 35b.
- Kapliczka Matki Boskiej, ul. Kościelna 1.
- Kapliczka Matki Boskiej, ul. Szeroka 1.
- Klomb Iława, przeniesiony w 2018 r. z ul. Niepodległości 13 na ul. Królowej Jadwigi 6.
- Kładka dla pieszych pomiędzy Małym i Dużym Jeziorakiem z 1987 r., ul. Konstytucji 3 Maja 7.
- Kładka nad rzeką Iławka z 2014 r., ul. Jagiellończyka 7a.
- Kładka nad rzeką Iławka z 2021 r., ul. Szendzielarza.
- Kładka w lasku miejskim z 2018 r., ul. Sienkiewicza 11.
- Kładki nad rzeką Iławka z 2018 r., Wyspa Młyńska i ul. Rzemieślnicza 9b.
- Korzeń* – instalacja z 1978 r., ul. Konstytucji 3 Maja 6.
- Krzyż Milenijny z 1999 r., Bulwar Jana Pawła II.
- Kule (prawdopodobnie) z pałacu Paula Hindenburga w Ogrodzieńcu z 1800 r., schody do internatu, ul. Sienkiewicza 5.
- Lokomotywa TKt-48 53 z 1951 r., Plac Iławskich Kolejarzy, ul. Dworcowa 3.
- Molo z 1983 r. przy dawnej restauracji Perkoz*, obecnie przy restauracji Port 110, ul. Konstytucji 3 Maja 7.
- Papieska Kalwaria Pojezierza Iławskiego z 2018 r., ul. Lipowy Dwór 1, 14 i ul. Zalewska 4d.
- Platforma pływająca z 2016 r. przy Porcie 110, ul. Konstytucji 3 Maja 7.
- Płaskorzeźby z 1910 r. na kamienicy, ul. Kościuszki 6.
- Płaskorzeźby z początku XX wieku na kamienicach, ul. Kościuszki 14, 15, 35.
- Pojazdy parowe i spalinowe*, ul. Wyszyńskiego 37.
- Pomnik 100-lecia Niepodległej RP* z 2019 r., korona stadionu miejskiego, ul. Sienkiewicza 1a.
- Pomnik Bojownikom o Polskość Warmii i Mazur z 1969 r., przebudowany w 2020 r., ul. Dworcowa 3.
- Pomnik braterstwa polsko-radzieckiego 1945-85 z czołgiem T-34* z lat 1985 – 2006, ul. gen. Andersa 2a.
- Pomnik chwały młodzieży komunistycznej* z 1948 r., korona stadionu miejskiego, ul. Sienkiewicza 1a.
- Pomnik i skwer poległych w latach 1914-18 pruskich żołnierzy Deutsch Eylau* z 1924 r. projekt Max Radke, nad Jeziorakiem, ul. Sienkiewicza 1.
- Pomnik i skwer Stefana Żeromskiego z 1966 r., nad Jeziorakiem, ul. Sienkiewicza 1.
- Pomnik Matki Boskiej Fatimskiej, ul. Zielona 75.

- Pomnik Matki Boskiej, ul. Lipowy Dwór 1.
- Pomnik Mikołaja Kopernika z 1969 r. dłuta Bolesława Marschala i Edwarda Jurewicza, ul. Kościuszki 2a.
- Pomnik poległych żołnierzy 59. pułku pruskiej piechoty im. Hillera von Gartringera* z 1929 r. projekt Fritz Hekkele, korona stadionu miejskiego, ul. Sienkiewicza 1a.
- Pomnik poległych żołnierzy polskich we wrześniu 1939 r. projekt R. Wachowskiego, remontowany w 2012 r., ul. Wyszyńskiego 2.
- Pomnik XXX-lecia PRL** z 1975 r., ul. gen. Andersa 11.
- Pomniki Matki Boskiej i Jezusa Chrystusa, ul. Jagiellończyka 18.
- Pomniki Matki Boskiej, św. Józefa, Jezusa Chrystusa, ul. kard. Wyszyńskiego 2.
- Pomost Grand Hotel Tiffi z 2019 r., ul. Dąbrowskiego 9.
- Pomost na plaży Dzikiej z 1973 r., nowy pomost z 2015 r., Duży Jeziorak, ul. Kajki 11a.
- Pomost nad rzeką Iławka z 1970 r.*, ul. Duboisa*.
- Pomosty bulwaru nad Dużym Jeziorakiem z 2014 r.
- Pomosty przy Ekomarinie z 2012 i 2021 r., ul. Kajki 11a.
- Pomosty Starego Tartaku z 2006 r. i 2012 r., ul. Biskupska 5.
- Ręczna, konna, pompa strażacka z początku XX wieku, ul. kard. Wyszyńskiego 10.
- Rzeźba Adam i Ewa* z 1975 r. Władysława Tumkiewicza, ul. Sienkiewicza 32.
- Rzeźba Chłop* z 1989 r. przed Miejskim Domem Kultury*, ul. Kościuszki 18.
- Rzeźba Dom Rodzinny* z 1975 r. Bogdana Hofmana, ul. Konstytucji 3 Maja 8.
- Rzeźba Góra Wiatrów z 1975 r. Janusza Kompowskiego, przy Czapli, obecnie ul. Konstytucji 3 Maja 6a.
- Rzeźba Jezusa Chrystusa Miłosza Piotrowskiego, ul. Lipowy Dwór 1.
- Rzeźba Kamień Życia* z 1975 r. Tadeusza Tellera, ul. Niepodległości 5.
- Rzeźba Muszla z 1975 r. Igora Szuma, w 1999 r. przeniesiona z Alei Pojednania poniżej kina, ul. Niepodległości 13b.
- Rzeźba Narodziny** Janiny Piskorskiej-Pieli z 1975 r., ul. 1-go Maja 1a.
- Rzeźba Przekupka* z 1975 r. Ryszarda Wachowskiego, ul. Sobieskiego 43.
- Rzeźba Rybak Marka Kałuży, ul. Niepodległości 13.
- Rzeźba Skrzydła, Trudna Wolność z 2017 r. Rafała Grzelewskiego, ul. Dąbrowskiego 9.
- Rzeźba Sowa Marka Kałuży, ul. gen. Andersa 8a.
- Rzeźba Spirala XXX-lecia PRL* z lat 1975 – 1998, Józefa Galicy, ul. gen. Andersa 2a.
- Rzeźby bogów greckich: Jowisza, Junony, Meduzy i Herkulesa z 1721 r., przeniesione w 1974 r. z pałacu w Kamieńcu, odwrócone w kierunku parku w 2008 r., ul. Niepodległości 1.
- Schody z 1922 r. od kina do Bulwaru Jana Pawła II, ul. Niepodległości 13b.
- Schody z 1985 r. od ul. Niepodległości 1 do Bulwaru Jana Pawła II.
- Schody z 1996 r. od ul. Sobieskiego 35 do ul. Kopernika.
- Schody z początku XX wieku do nieistniejącej muszli koncertowej i restauracji, ul. Stacyjna 1.
- Siłownie na powietrzu z 2014 r. ul. Kościuszki 33g, z 2015 r. ul. Chełmińska 1, ul. Kajki 11b, z 2018 r. Wyspa Młyńska.
- Strażacka ścianka treningowa z lat 1950-69*, ul. Duboisa*.
- Strażacka ścianka treningowa z 1996 r., ul. kard. Wyszyńskiego 10.
- Tablica 100-lecia Niepodległej RP z 2019 r., ul. Niepodległości 13.
- Tablica kamień węgielny pod budowę kościoła św. Brata Alberta z 1991 r., ul. Alberta 2a.
- Tablica - poświęcił Ojciec Święty Jan Paweł II z 1999 r., ul. Zielona 75.
- Tablica - W 25. rocznicę stanu wojennego z 2006 r., ul. 1-go Maja 14.
- Tablice Aleja Żeglarska z 2015 r., ul. Chodkiewicza 5.
- Trampolina* z 1927 r., istniała w latach 1927-1984, plaża Prawdziwa, ul. Chodkiewicza 3.
- Tramwaj wodny Ilavia z 1998 r., ul. Sobieskiego 2a.
- Tunel dla pieszych z 1988 r., ul. Sobieskiego 5.
- Witacze z 1975 r.*, koniec ulic Lubawskiej, Sienkiewicza i Ostródzkiej.

- Witacze z 2005 r., koniec ulic Lubawskiej, Sienkiewicza i Ostródzkiej.
- Witraże, ul. Dworcowa 3 z 1905 r., ul. Kościelna 1 z 1899 r., ul. kard. Wyszyńskiego 2 z 1933 r.
- Zegar słoneczny 1973 – 2014*, nowy zegar słoneczny z 2014 r., Stare Miasto, ul. Niepodległości 14.
- Zegary w przestrzeni miejskiej, ulice: 1-go Maja 14*, Dąbrowskiego 10*, Dworcowa 3, Grunwaldzka 11*, Jagiellończyka 4, kard. Wyszyńskiego 2*, Konstytucji 3 Maja 6*, Kopernika 3, Kościelna 1*, Kościuszki 2, Niepodległości 11b, Niepodległości 13 (3x), Niepodległości 14*, Sienkiewicza 1, Sobieskiego 14, Stacyjna 1*.

Zapraszam do obejrzenia przedstawionych powyżej obiektów i wielu innych w filmie „Iława, warto zobaczyć. Mała architektura”.

Opracował: Krzysztof Zakreta/red. kontakt@infoilawa.pl.
Zdjęcia, wideo: z archiwum podróżnika.

Źródło:
https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/65711-odkurzamy-ilawska-mala-architekture-zwroc-na-nia-uwage-bo-warto-zdjecia-wideo